Sångpartierna

i

KUNG CARLS JAGT,

Romantisk Opera i tre akter

af

FREDRIK PACIUS.

Text af Z. TOPELIUS.

Första gången uppförd å Helsingfors Theater den 24 Mars 1852 samt å Kungl. Theatern i Stockholm den 1 December 1856.

Fjerde upplagan, med kompositörens nyare ändringar och tillägg.

HELSINGFORS,

tryckt i Hufvudstadsbladets tryckeri, 1875.

Personerne:

(Helsingfors Nya Teater April 1875).

Kung Carl XI, 16 år gammal	*Frök. Tengmark.*
Enkedrottningen Hedvig Eleonora, hans mor *(alt)*	*Fru Fehrnström.*
Krister Horn, konungens guvernör *(bas)* .	*Hr Åhman.*
Johan Gyllenstjerna, *(tenor)* } Konungens förtrogne	„ *Strandqvist.*
Mårten Reutercrantz, stallmästare *(bas)* . . . . . } Konungens förtrogne	„ *Lange.*
Banér } Jägare af konungens svit	„ *Apelbom.*
Wachtmeister } Jägare af konungens svit	„ *Rydberg.*
Oxenstjerna } Jägare af konungens svit	„ *Svedberg.*
Lewenhaupt } Jägare af konungens svit	„ *Skotte.*
Jonathan Pehrson, ung skjälskytt från Föglö *(tenor)*	„ *Åberg.*
Leonora, fiskarflicka *(sopran)*	*Frök. Byström.*
En fiskare	*Hr Lindroth.*
Första hofdamen *(sopran)*	*Frök. Högfelt.*
Andra hofdamen *(alt)*	„ *Pira.*
Första bondflickan	„ *Liljeroos.*
Andra bondflickan	„ *Wessler.*
En fiskargumma	„ *Ohlson.*
En krämare	*Hr Lindström.*
En krögare	„ *Salin.*
Förste marktschrejaren	„ *Ericson.*
Andre marktschrejaren	— — — — —

Hofvets herrar och damer. Landtfolk. Vakt.

Händelsen föregår på Åland, i nejden af Kastelholms slott, i början af September år 1671.

KUNG. AKADEMIS BIBLIOTEK
31/1262
B.-SERIEN

KUNG CARLS JAGT.

FÖRSTA AKTEN.

N:o 1. Jägarkör.

Halloh, i den villande gröna mark,
Halloh, i den doftande sköna park
Som en monark
Går jägarn stark
Sin raska gång
Med klang och sång
Och fruktar för ingen fara.
I spetsen för oss rider Sverges kung;
Kung Carl är tapper, kung Carl är ung.
Så sjung!
Så sjung under himlens fria blå
Till kungens ära ett gladt halloh,
Halloh!

Gyllenstjerna.

Se så, kamrater, fort geväret bort
Och bägarn fram! Mig tycks vi nog ha ströfvat.
Hans Majestäts, vår konungs, vilja är,
Att sig i dag Diana fritt förmäler
Med gamle Backus. Bröllopp firas här,
Och hvarje jägare en marskalk är.

Banér.

Mig syns, att jägarn hellre firar graföl
På stupadt byte. Men besitta mig,
Jag har ej skjutit ens en fattig hare.

Wachtmeister.

Ej heller jag!

Oxenstjerna.

Det kallar jag en jagt,
Der ingen lossa får ett skott. För tusan,
Hvad angå alla Ålands elgar mig,
Om ingen ann, än kungen dem får skjuta?

Lewenhaupt.

Och om en fattig sate i all oskuld
I skogen springs af hundra elgar kull
Och skjuter en, — det kostar honom halsen.

Gyllenstjerna.

Bah, andras halsar angå icke oss.
Det vet jag, att min egen den är törstig.
Kom, låt oss dricka!

Banér.

Säg, men passar det
Så nära drottningen och gamle Horn?

Gyllenstjerna.

Hvad, tunnor tusan, är vår Carl ej kung?
Och äro icke vi hans trogne svenner?
Om ingen annan jag bekymrar mig,
Och midt för deras näsa vill jag sjunga
Min glada visa. Det är godt för dem,
Att vänjas från pedanteri't i Stockholm.

Oxenstjerna.

Sjung, dem till trots! På Åland råder ej
Ett qvinnovälde.

Wachtmeister.

Sjung! Vi sjunga med.

N:o 2. Qvintett och Dryckesvisa.

Drick, njut, älska och dröm!
Lyckan hon flyr med stunden.
Drick! Njut! bägaren töm!
Tänk på din mö så öm!
Lifvet är kort, och döden är lång;
Jaga vi fritt med klang och sång;
Drick, njut, älska och dröm!
Lyckan hon flyr med stunden.

Drick! Sjung! Drufvan i dag
Blöde för kung och flicka.

Drick! Sjung i jublande lag!
Härnäst blöda du och jag.
Jaga vi fritt, så jaga vi bäst,
Här är den kung, som dricker mest.
Drick! Sjung! Drufvan i dag
Blöde för kung och flicka.

Drick! Njut! Lif eller död
Töm i en enda droppe!
Drick! Sjung! Lust eller nöd
Göm uti drufvans glöd!
Jaga vi fritt, så jaga vi gladt,
Dricka hvar dag och dricka hvar natt.
Drick! Njut! Lif eller död
Töm i en enda droppe!

N:o 3. Qvintett.

Wachtmeister.

Jag marsk! Det vor' ej galet.
Mig passar just det valet.
Jag då ej kom i qvalet,
Armén att föra an.
Mot Danskar och mot Ryssar
Jag öfver vågen kryssar,
Och midt bland svärdens kyssar
Jag slåss till sista man.

Gyllenstjerna m. fl.

Du marsk! Förbannadt galet!
Dig passar ej det valet.
Du säkert kom i qvalet,
Armén att föra an.
Mot Danskar och mot Ryssar
Du bland buteljer kryssar,
Och för etthundra kyssar
Du säljer sista man.

Gyllenstjerna.

Wachtmeister, hör, du har då verkligt lust,
Att blifva riksens marsk?

Wachtmeister.

Om jag har lust?
Den tjensten är för mig, som jag för tjensten.

Gyllenstjerna.

Du, Oxenstjerna, nöjs med att bli drots?

Oxenstjerna.

Vid Backus! Drots? Åh ja, det kan mig anstå.

Gyllenstjerna.

Och du, Banér, du med ditt kloka hufvud,
Du synes mig till kansler klippt och skuren.

Banér.

Tack skall du ha! Hur var det? Kansler? Hm!

Gyllenstjerna.

Nå, Lewenhaupt, säg ut, hvad vill du bli?

Lewenhaupt.

Jag vill bli kung!

De öfrige.

Så skål, ers majestät!

Lewenhaupt.

Jag vill bli kung. Och sen i nåder nämner
Jag Gyllenstjerna till riksdrinkare.
Ty visare än han bland drufvans flöden
Kan ingen skipa fosterlandets öden.

Gyllenstjerna.

Der faller mången gång ett litet frö
Från dryckesbordet. Detta frö kan vexa
Och bära gyllne frukt.

Banér.

Förklara dig!

Gyllenstjerna.

Ej här, der tärnor tassla och der långa
Hofjunkaröron spetsas rundt omkring oss.

Men kom i natt precis på slaget tolf
Till Kastelholms ruiner! Der vill jag
Den stege visa, hvarmed gyllne äpplen
Man dristigt plockar ifrån spirans topp.

Wachtmeister.

Det vore böfveln!

Banér.

Svär på det, kamrat!

Gyllenstjerna.

Jag svär på ingenting. Ja eller nej?

De öfrige.

På slaget tolf vid Kastelholms ruiner.

Gyllenstjerna.

Godt! Tand för tunga, lås för hvarje mund.
Man lyssnar på oss. Skingrom oss en stund!

N:o 4. Duett.

Första Hofdamen.

Att gå på jagt
Och stå på vakt
I skogens fria, friska trakt,
Det kallar jag
En herrlig dag,

Det är det yppersta behag.
Jag fångar gladt
Med tusen spratt
Den granna fjäril med min natt,
Jag springer lätt
Bland blommors ätt,
Der eko talar
I berg och dalar,
Der liten siska
I grenen hviskar
Och ekorrn hoppar
I löf och toppar . . . .

Andra Hofdamen.

Att jaga så
Hvar dag — hå hå,
Det kostar mycke, mycke på.
En stackars mö
Vill hellre dö,
Än drifva kring båd' land och sjö.
I skogens våld
Bo bara troll,
Som trampa på ens klädningsfäll.
Der lurar arg
En lurfvig varg,
Der brummar björnen,
Der flaxar örnen,
I alla stubbar
Bo tomtegubbar,

Och gastar snyfta
I hvarje klyfta . . .

Första Hofdamen.

En tapper flicka
Får icke klicka
Att troll och gastar i ögat blicka.

Andra Hofdamen.

En flitig flicka
Skall sy och sticka
Och ej sin fot uti skogen vricka.

Första Hofdamen.

Ack, hur herrligt ändå,
Att i skogen gå!

Andra Hofdamen.

Hur förfärligt ändå,
Att sig möda så!

Första Hofdamen.

Intet tvång,
Bara sång!
Inga moraler,
Inga kabaler.

Andra Hofdamen.

Löf och blad —
Ingen parad!

Saltomortaler,
Men inga baler!

Andra Hofdamen.

Man ofta sagt
Till oss: gen akt,
O flickor, gån ej ut på jagt!
I skogens snår
I edra spår
Den vilde jägarn osedd går.

Första Hofdamen.

Men ej med lod
Och krut och blod
Vi flickor te vårt hjeltemod;
Det är vår lott
Att sigta smått
På fjärlar och på hjertan blott.

Båda.

Och frisk och sval
Är skogens sal,
Och herrlig är den gröna dal,
Och lätt och gladt
Med glädtigt spratt
Vi jaga, jaga dag och natt.

N:o 5. Qvintett och Kör.

Reutercrantz.

Hvad oerhördt, hvad dristigt brott!

En Hofdam.

Olycklige, hvad säger ni! Vår kung?

Horn.

Hvad . . . kungen? Store Gud!

Kören.

Jag bäfvar. Ofärd bringar han.

Reutercrantz.

Gud vare tack, ej skadad kungen är.

Hofdamen.

Jag andas åter.

Kören.

Ej skadad är han, Gudilof!

Hofdamen.

Till döds ni skrämde oss.

Horn.

Så säg, ni olycksbud, hvad har då händt?

Reutercrantz.

Hans majestät och jag, vi hela dagen jagat ha en elg, den skönaste i Ålands hela skog. I sträckgalopp kom kungen sist till randen af ett brådjup . . .

Kören.

Ve, hvad säger han?

Reutercrantz.

Der kunde elgen icke mera fly. Vi stadnade; hans majestät geväret tog och lade an. I samma ögonblick small mellan björkarna ett skott . . .

Qvintetten.

Mot kungen! Ha, förräderi!

Kören.

Kan sådant missdåd tros?

Reutercrantz.

Om emot kungen, jag ej vet. Alltnog, att träffad låg den sköna elgen i sitt blod. Men den förvägne skytten undkom oss.

Qvintett och Kör.

Hvad lyckligt öde!
Fritt elgen blöde!
Blott ej man döde

På Ålands ljung
Vårt hopp, vår kung.

Reutercrantz.

Nej, ve den bof i förväg gått,
Att fälla elg för kungens skott!
Hans bälte jag vid stranden fann;
Sitt brott med lifvet bötar han.

Qvintett och Kör.

Så grymma lagar
Från fordna dagar
Man blott beklagar.
Hvad faslig lott
För ringa brott!

Reutercrantz.

Man sände strax till fogden båd,
Att spana ut det lömska dåd.
Den store Gustafs lag skall stå;
Att elgars skytt man hänga må.

Qvintett och Kör.

Nåd för den arme!
Man sig ej harme,
Men mildt förbarme,
Att lagens lopp
Ej fylles opp!

Reutercrantz.

Man högt sig harme,
Ej sig förbarme!
Den syndarn arme
Må hängas opp
I första topp.

Qvintett och Kör.

Hvad lyckligt öde etc.

N:o 6. Målskjutningskör.

Kören.

Kom låt oss fresta
Kulan den bästa,
Kom låt oss fästa
Fjerran ett mål.
Den, som ej sigta
Kan och ej rikta,
Han skall få plikta
Med kungens skål.

Krister Horn.

Än man fördröje
Ursinnigt nöje!

Kören.

Nej man fördröje
Ett sådant herrligt nöje!

Reutercrantz.

Hans majestät har skottet först.

Drottningen.

Dig akta,
Min Carl, och med geväret umgås sakta!

Horn.

Månn bössan rätt och lagom laddad är?

Kungen.

Att sist, ej först att skjuta, jag begär.

Kören.

Gif akt! Gif akt! (skott)
Bom! bom! bom! Om man jagar
Så säkert alla dagar,
Jag elgarna beklagar
Vid sådan kungligt jagt.

Horn.

När så man jagar
Här alla dagar,
Ej mig behagar
Kungens jagt.

Jägare.

Lustigt man jagar,
Nätter och dagar.
Kring fält och hagar
Går kungens jagt.

Kören.

Nej man ej fördröje etc.
Gif akt! Gif akt! (skott)
Bom! bom! bom! etc.

Kören.

Nu kungen, han
Skall lägga an.
All ängslan flyr,
Ej krut han skyr,
Men raskt ger fyr. (skott)
Träff!

Kören.

Lefve kung Carl,
Kung Carl, kung Carl!
Han träffat har
Sitt mål så snar.
Och lefve kung Carl!
Och lefve, och lefve, och lefve kung Carl!

ANDRA AKTEN.

N:o 7. Ballad.

Och hafvets unga tärna, hon gick en qväll så varm
Till Ålands strand att bada sin svanehvita barm
Med blommor i hågen.
Och skogen var så herrlig, och stranden var så grön,
Och alla vackra stjernor de skeno klart i sjön,
Och sången, den for öfver vågen.

Och hafvets unga tärna, hon tänkte i sitt sinn:
Ack, hade jag en vän, som jag kunde kalla min,
Med blommor i hågen;
Och alla klara stjernor och alla perlors glans
Och mitt palats af silfver och guld, det blefve hans.
Och sången, den for öfver vågen.

Och bäst som sången klang öfver sjö och vik och land,
Kom skogens unge konung alltned till Ålands strand
Med blommor i hågen.
„Du skönaste bland tärnor, säg vill du bli min brud?
Jag ger dig bergens skatter och ängens blomster-skrud“.
Och sången, den for öfver vågen.

(I tredje akten).

Och hafvets unga tärna, hon log så ömt och godt:
Hvad skall jag, herre konung, med dina berg och slott
Med blommor i hågen?
Ditt slott är gröna skogen, och mitt är böljan blå,
Och fast vi evigt älska, vi evigt skilda gå.
Och sången den for öfver vågen.

N:o 8. Recitativ och Duett.

Reutercrantz.

God morgon, vackra barn! Du fiskar snällt
För kungens bord, ej så?

Leonora.

För kungen, ja,
Om han betalar kungligt. Annars jag
Min fisk i morgon uppå marknan säljer.

Reutercrantz.

Se så, jag också är en fiskare
På sätt och vis. Gif derför mig en kyss!

Leonora.

Gå ej i nätet, nådig herre! Mången,
Rätt mången gädda der har blifvit fången.

Reutercrantz.

Nu grep dig gäddan.

Leonora.

Ja, men fick mig ej.
Det bältet . . . säg . . . hvar har han fått det bältet?

Reutercrantz.

Du skulle känna, du, det bältet här?

Leonora.

Han frågar mig, om jag det känner, — jag,
Som sjelf det sytt åt Jonathan från Föglö!
Jonathan Pehrson . . . .

Reutercrantz.

Är du viss derpå?

Leonora.

Jag måtte väl min egen fästman känna.

Reutercrantz.

Och är han här?

Leonora.

Ej, som jag vet, ännu.
Till marknaden jag säkert honom väntar.

Reutercrantz (för sig).

Jag bofven funnit har, hvars jag spår söker.
(*Högt*) Adjö, min vän, hitåt min väg sig kröker.
(*går*).

Leonora.

Håll, gunstig junker, gif mig bältet åter!
Han hör mig ej . . . . han går. Besynnerligt!
Hvar fann han bältet, och hvad menar han?
Månn någon fara hotar Jonathan?

Jonathan.

Hvem är det? Säg!

Leonora.

Jag känner honom ej.
Ett troll i skogen?

Jonathan.

Gissadt, hjertanskär!

Leonora.

När man om trollet talar, är det här.
Säg, håller du utaf mig?

Jonathan.

Liten smul!

Leonora.

Hvar har du bältet jag dig gaf till jul?

Jonathan.

Jag tappat det.

Leonora.

Hos andra flickor? Svara!

Jonathan.

Om jag för dig skall rätt uppriktig vara,
Så hade jag i dag ett äfventyr.

Leonora.

Rätt skönt, när till sin brud man kosan styr!

Jonathan.

Vid vikens strand jag hade bundit jullen,
Då jag ett rassel uti skogen hör.
Jag lyssnar — fattar bössan . . . . och på kullen
Jag ser en elg — och branten nedanför.
Ett ståtligt djur. Geväret bränner handen . . .
Jag lägger an . . . . .

Leonora.

O, himmel!

Jonathan.

Och i sanden
Den stolta elgen blöder för mitt skott.

Leonora.

Du vet då ej . . . .

Jonathan.

Jag vet, det är ett brott.
Men då . . . . man tänker ej, man skjuter blott.
Knappt är det gjordt, förrn jag min fara anar,

Och då två junkrar jag i skogen spanar,
Jag flyr . . . . . och bältet . . . .

Leonora.

Allt förloradt är.
En okänd jägare man nyss såg här.
Ditt bälte bar han, dina spår att leta,
Och jag förrådt dig, utan att det veta.

Jonathan.

Var lugn! Vi fly i dag till Föglö skär,
Och ingen junker skall oss söka der.

Leonora.

Du vet då ej, att sedan tvenne dagar
Kung Carl med hofvet här på Åland jagar?

Jonathan.

Hvad säger du? Är kungen sjelf på jagt?

Leonora.

Hans egen elg har du om lifvet bragt.

Jonathan.

Ve mig! Mitt lif är utan nåd förbrutet.

Leonora.

Kom du min gosse, kom, o kom,
Från denna strand att vända om!

Här lurar döden på din stig;
Fly, om du älskar mig!

Jonathan.

Sörj ej, min vackra flicka du,
Fri står jag här hos dig ännu.
Stark är min arm och fast mitt mod,
Och säkert är mitt lod.

Leonora.

De komma, komma många,
Dig gripa och dig fånga . . .

Jonathan.

Hulda, lugna dig!

Leonora.

De skola fängsla, binda,
I bojor hårdt dig linda . . .

Jonathan.

Mer ej ängsla dig!

Leonora.

Ack, om du dör, skall jag så ensam vara!
All fröjd och frid med dig sin kos de fara.

Jonathan.

Sörj icke mer! Med dig jag flyr, du ömma,
Att på en fjerran strand vår kärlek gömma.

Jonathan och Leonora.

Jag har en vän, en vän så huld,
Så trogen som det klara guld.
Den vännen vill jag hålla kär,
Den vännen { han / hon } står här.

Den vännen är mitt hopp, min tro,
Den vännen är min lefnads ro,
Den vännen är min tröst, min frid
I lifvets heta strid.

Jag ingen ann mitt hjerta ger
Och ingen kan oss skilja mer,
Och hans jag är / Jag hennes är } i lust och nöd,
Allt uti lif och död.

N:o 9. Melodram och Sextett.

(Talpartier).

Qvartett.	*Leonora.*
Ve, jag förskräckes,	Se, de förskräckas,
Grafven uppväckes,	Grafvarna väckas,
Skymt af en skepnad	Skymt af en skepnad
Slår mig med häpnad.	Slår dem med häpnad.

Gyllenstjerna.

Bröder, hur lustigt här
Fylles hvad jag begär!
Kärlek och drufvors glöd
Väcka en död.

Qvartetten.	*Leonora.*
Gudaförsmäderi!	Falske förrädare!

Gyllenstjerna.

Är jag en hädare,
Fritt, får gå!

Qvartetten.	*Leonora.*
Kom låt oss ila!	Ja, jag vill ila.

Gyllenstjerna.

Ej må vi hvila,
Fegt här stå.

Qvartetten och Gyllenstjerna.

Så skyndom oss, så skyndom till vårt värf;

Leonora.

Vårt värf!

Qvartetten och Gyllenstjerna.

Det fröjd må bringa, bringa oss förderf.

Leonora.

Förderf!

Qvartetten och Gyllenstjerna.

Må prakt emot oss smila, eller nöd;

Leonora.

Ja nöd!

Qvartetten och Gyllenstjerna.

Till makt vi ila, ila, eller död.

Leonora.

Ja död!

N:o 10. Aria.

Leonora.

O, du den silfverklara månens strimma,
Som, ensam lugn, i lifvets stormar ler,
Som från din höjd i tysta nattens timma
Odödligt säll på jordens sorger ser,
Gjut klarhet i den mörka orons dimma,
Gjut tröst i Leonoras hjerta ner!

Ha, det är tid;
Ej mer, mitt hjerta, bäfva!
Fara och strid
Kring kungens hufvud sväfva.
Hör det, du mur,
Som störtar i ruiner,
Hör det, natur,
Som vildt i stormen hviner!
Himlarna stå i brand;
Brottet har sträckt sin hand,

Sveket har snärjt sitt band
Mot din krona,
Mot din krona, min kung, mitt land!

Står du ej opp
Ur dessa murars grafvar,
Hjeltars tropp
Med dina multna glafvar?
Förtro ej din vakt
Åt dessa svaga armar!
Finns ej en makt,
Som nådigt sig förbarmar? . . .
Murarna svara ej,
Grafvarna öppnas ej,
Hjeltarne vakna ej.
Ack, allena,
Ack, allena, allena jag står . . . .
O, nej!

Du höga makt, som bjuder stormen tiga
Och tämjer hafvets skumbetäckta våg
Och bjuder morgonrodnans stråle stiga
Ur nattens flor, som nyss kring jorden låg;
Kom, att min själ med nya krefter viga
Och styrka till det höga värf min håg!

Du, som den minsta blomma vill bevara
För stormens il, för middagssolens brand;
Min knng förrådts, mitt land är uti fara;

O, skydda du min kung, mitt fosterland!
Ha, natten flyr . . . jag på min post skall vara.
Min kung skall räddas af en flickas hand.

N:o 11. Storm-aria med Kör.

Jonathan.

Den kallar jag en usel man,
Som ej sitt segel sköta kan,
Som rädd och blek på stranden står,
När stormen öfver hafvet går.
Må flickan sitta ung och säll
Och plocka ros i sommarqväll,
Till hafvet längtar sjömans håg,
Hans hem, det är den fria våg.

Kör af Fiskare.

Den kallar jag en usel man etc.

Jonathan.

Raskt i din båt, skjut ut, låt gå!
Dick bidevind, skot an, pass på!
Vindarna susa,
Brusa, brusa,
Seglena lefva,
Refva, refva!
Refva åt fanders inte! Stopp! Skot an!
Tar hon in vatten? Hurra, ös var man!
Babord med rodret! Loff! låt gå!

Dick bidevind, skot an, pass på!
Den kallar jag en usel man,
Som ej sitt segel sköta kan.

Kören.

Babord med rodret etc.

Jonathan.

Hell dig, du fria Bottenhaf,
Du Östersjö, mitt hem, min graf!
Hell dig, du vida Finska vik,
På segel och på segrar rik!
Emellan er, lik fager mö.
Är Ålands glada, gröna ö,
Och usel kallas här den man,
Som ej sitt segel sköta kan.

Kören.

Och usel kallas här den man etc.

N:o 12. Finale.

Reutercrantz.

Hvad! Jonathan?

Jonathan.

Ja, så jag heter. Jonathan från Föglö.

Reutercrantz.

Det är då du?

Kör af Fiskare.

Hvad säger han?

Jonathan.

Vasserra,
Hvem skulle jag väl vara, om ej jag?

Reutercrantz.

I kungens namn jag arresterar dig.

Kören.

I kungens namn?

Jonathan.

Mig? Med hvad rätt?

Reutercrantz.

Följ mig!
Du kungens elg har fällt, och utan nåd
Dig lifvet kosta skall ditt öfverdåd.

Jonathan.

Ve mig!

Kören.

Det får ej ske!
Tag dig till vara!
Vi dig försvara.

Reutercrantz.

I kungens namn!

Kören.

Nej nej, det får ej ske.

Reutercrantz.

Ha, hvem trotsar mig?
Jag förkrossar dig.
Kom, ja, ja, det måste ske.

Jonathan.

Ack, man vill rycka
Mig bort från min lycka!
Ej i min famn får min flicka jag trycka.

Kören.

Aldrig vi lemna dig,
Döden man ämnar dig.
Nej nej, det får ej ske.

Reutercrantz.

Bäfven för kungens karm,
Lagarnas tunga arm!
Kom, ja ja, det måste ske.

Jonathan.

Vindarna susa
Och vågorna brusa.
Aldrig mig hafvet mer förtjusar.

Kören.
Tillbaka!

Reutercrantz.
Tillbaka.

Jonathan.

Respekt för landets lag!
Mig villigt gifver jag.

Kören

Jonathan . . . mins Leonora!

Jonathan.

Leonora! Ack, att mer ej famna
Sin flicka, sin flicka i nöden!

Kören.

Skändliga öden,
Att lemna i nöden
Raskaste sjöman, som dömes till döden!

Reutercrantz.

Skändliga öden!
Er icke bemöden;
Fritt mig den brottslige följer till döden.

Kören.

Gif honom fri, o gif oss honom fri!

Jonathan.

Nej nej, mig villigt gifver jag.

Kören.

Vid vår ära
Vi svära,
Skall du falla,
Skola alla
Ålands elgar blöda!

Reutercrantz.

Lagen krossar
Den som trotsar,
Ej mot lagen jagen!

Kören.

Må den krossa,
Vi den trotsa
Vid vår ära
Vi svära,
Skall du falla,
Skola alla
Ålands elgar blöda!

TREDJE AKTEN.

N:o 13. Marknadskör och Soli.

Hej så lustigt bara,
Här är godt att vara,
Här är öfverflöd på alla saker rara,
Mynt i alla fickor.
Raska gossar, flickor;
Sådan marknad går ej af för svafvelstickor.
Låt oss sälja, välja och befalla,
Och tillika rika blifva alla.
Hej, så lustigt bara,
Här är godt att vara,
Här är öfverflöd och ingen nöd.

En Åbokrämare.

Flickor små och drängar,
Hvem af er har pengar?
Hvem vill ha kattun till sina brudesängar?
Granna band och schalar,
Tobak för en daler,
Snus och krut och bly för den som väl betalar?

Gummor små och gubbar,
Här är tyg till stubbar,
Här är knappar, lappar, tappar, spik och nubbar,
Kära, se på struten!
Kaffe, det är knuten,
D'ä' så godt för bröstet och så sött för truten!

Kören.

Flickor små och drängar etc.
Hej, hej, hej, hej så lustigt bara etc.

En Fiskargumma.

Hvem vill köpa laxar,
Abbor, sik och braxar?
Aldrig såg bland fisk man så'na stora kaxar.
Ströming, jo jag tackar,
Tunnan väl jag packar.
Si så magra stjertar och så feta nackar!

Kören.

Hvem vill köpa laxar etc.

Leonora.

Här var det . . . här i marknadens tumult!
Jag har förrådt dem . . . . Drottningen är här
Om få minuter . . . . blott det svarta dådet
Man hindra kunde intill dess . . . O himmel!
Derborta kungen med förrädarn går,
Bör jag väl varna honom? . . . Nej, det skulle
En plan, i förtid röjd, blott skjuta opp.
Mod, fintlighet och list, det är mitt hopp.
I deras eget garn jag skall dem fånga.
Har jag blott en i fällan, har jag många.

Första Marktschrejaren.

Hvem vill se min schture schkåp,
Mine schmucke tafler?
Kunger und printzesser — hå!

Fyrster und genraler!
Schlacht bei Lützen — guck, mein Sohn!
Cæsar und Napoleon!
Schture exposition . . .
Koster tausend thaler.

Titte! London und Paris!
Helsingfors! Kajane!
Eva uti paradis,
Turker und Morianer!

Andra Marktschejaren.

Kommt mal her und se den Björn,
Ist ein ächt Finnländer!
Han kan flige som en örn,
Dantze utan ände.
Seht mal på den ludne kropp,
Han kan valse i galopp . . .
Polka und mazurka, hopp!
Wie das geht behände.

En Krögare.

Kära mina gossar,
Se så solen blossar,
Nu så är det tid att ni på pungen lossar.
Här är öl som gäser,
Här är mjöd som fräser,
Vill ni lite bränvin ha, jag er ej snäser.

Kören.

Kära mina gossar etc.
Hej, hej, hej, hej så lustigt bara etc.

N:o 14. Kuplett.

Andra Bondflickan.

En kung, ja ser du, Greta,
En kung, det skall du veta,
Han är — så sade mor —
Så hög som tall i skogen,
Så stark som häst för plogen
Och som ett berg så stor.

Han bär ett svärd vid sidan,
Sä stort, att uti slidan
Båd du och jag kan stå.
Han kan som åskan duudra,
Och armar har han hundra
Och ögon hundratvå.

Han är så len om hullet,
Han äter klara gullet
Och dricker bara vin.
Och, Greta, är man tvungen
Engång att kyssa kungen,
Då bär det rakt . . . för hin.

N:o 15. Danslek.

Kör af landtfolk.

Och viljen J veta, och viljen J förstå
Hur bonden han plöjer sin åker och sår?

Han sådde, han sådde, han sådde si så här,
Och sedan så hvilade han si så här.
Han stampade med foten, han klappade med hand,
Han svängde sig om, si så glader var han,
Och sedan han valde sig en maka.

Och si hvad jag hafver uti min hand,
Och si hvad jag hafver att leda:
En så unger tärna, så vacker och grann,
Det syns nog uppå hennes seder.
Jag håller henne kär,
Det vet hon så väl,
Jag törs inte säga huru vacker hon är.
Jag låter henne stå,
Jag låter henne gå
Till en annan gång.

(Recitativer m. m. under Kören.)

Leonora.

Hvar dröjer drottningen?
Nu kungen de omgifva . . .

Gyllenstjerna.

Jag har dig, vackra tös!
Nu bryter stormen lös.

Leonora.

Släpp mig! . . . Jag mer ej andas.

Bondgossar under dansen.

Men dessa svarta män . . .

De sammansvurne.

Rätt sakta och försigtigt!
Vårt värf är vigtigt.

Gyllenstjerna.

Kom, följ mig!
Jag älskar dig.
Följ mig till min hydda!

Leonora.

O himmel, kungen skydda!

Kören.

Och si hvad jag hafver uti min hand,
Och si hvad jag hafver att leda:
En så ung och blomstrande riddersman,
Det syns nog uppå hans seder.
Jag håller honom kär,
Det vet han så väl,
Jag törs inte säga huru vacker han är . . .

Kungen.

Förräderi!

Kören.

Hvad är å färde?

Månn det är allvar?
Månn det är skämt?
(Talpartier.)

N:o 16. Sopransolo och Kör.

Förrädarn fången är.
Hvi stån J rådlöst här?
Så vet, den man, som tvungen
Man förde bort, var kungen!

Kören.

Man tvungen
Från oss bortförde kungen?

Leonora.

Ej hvilen, Ålands män,
Förrn detta brott J hämnat!
En redlig man ej än
Sin kung i sticket lemnat.

Kören.

Nej, det ej hända får.

Leonona.

Så skynden i hans spår!

Kören.

Båd, gammal och ung
Till vapen må ila,

Ej rasta, ej hvila
För sak, som är god.

Leonora.

Till vapen!

Kören.

Till vapen!

Leonora.

Att hämma!

Kören.

Att hämna,
Att hämna vår kung,
Att rädda vår ära,
Vi hasta, vi svära,
Den pligt är ej tung.
På slätternas ljung
Vi trotsa de djerfva,
Dem krossa, förderfva
Och hämna vår kung.

N:o 17. Trio, Qvartett och Kör.

Gyllenstjerna.

Dyrkade sköna flicka,
Född att med kärlek blicka,

Mer än hotande vapnet
Segra din blick förmår.

Leonora.

Kuttra, min hök, och skicka
Smekande ord och qvicka!
Dufvan ej dörren öppnar,
Hon din falskhet förstår.

Jonathan.

Himmel, jag ser min flicka!
Goda makter mig skicka,
Förrän hotande vapnet
Skördar mitt unga lif.

Gyllenstjerna.

Hulda, lägg bort ditt vapen!

Leonora.

Nej, jag ej ger mitt vapen.

Gyllenstjerna.

Fräls mig ur fångenskapen!

Leonora.

Dröj uti fångenskapen!

Gyllenstjerna.

Evigt jag blir din fånge,
Sköna flicka, ändå!

Leonora.

Ja, du skall bli min fånge,
Granne junker, ändå.

Jonathan.

Hulda, jag ser dig åter,
Förrän du mig begråter.
Skall du min kärlek glömma,
När jag ifrån dig går?

Gyllenstjerna.

Ack var mig huld!
Jag ger dig guld . . .

Leonora.

Du ger mig guld! . . haha!

Jonathan.

Ack, var mig huld
För kärleks skuld!

Gyllenstjerna.

Ack, fräls mitt lif,
Och drottning blif!

Leonora.

Jag drottning bli! . . . haha!

Jonathan.

O himmel, hvilka öden!
Jag föres bort till döden,
Och hon, som jag har älskat,
Mig glömmer för en ann'.

Gyllenstjerna.

Dyrkade sköna flicka etc.

Leonora.

Kuttra, min hök etc.

Jonathan.

Himmel, din åska skicka!
Trolös min egen flicka
Kärliga möten stämmer,
När jag till döden går.

Leonora.

Hit, hit! Kom hit med vakten!
Den mannen noga akten!
Hvar har du dröjt? Och dessa?
Så säg mig, Jonathan?

Jonathan.

Gå, falska, till den andra!
Låt mig till döden vandra!

Leonora.

Ve mig! Jag glömt för kungen
Din fara och ditt brott!

Gyllenstjerna.

Nåväl, min spotska sköna,
Du lyckans gunst fått röna.

Jonathan.

Farväl, min fordna flicka,
Må lycklig bli din lott!

Leonora.

Det är ej möjligt, säg,
Det kan ej möjligt vara?
Du skulle dö? O nej,
Du säkert skämtar bara.

Jonathan.

Sen du mig öfverger,
Har lifvet intet värde.

Leonora.

Ers majestät! Jag ber . . .

Drottningen.

Hvad larm! Hvad är å färde?

Leonora.

Nåd! Nåd, ers majestät!
Man Jonathan vill döda.
För hvad! O Gud, för det
En usel elg setts blöda!
Se blott, en man som han
Man söker långtifrån.
Nåd! Nåd för Jonathan.
Nåd! Nåd!

Drottningen.

Hvar är min son?

Jonathan.
Hon älskar mig då än!

Gyllenstjerna.
Mig drottningen ej skåde . . .

Leonora.
Hans lif skänk mig igen
Af kunglig gunst och nåde!

Drottningen.
Men kungen? O hvad harm!

Leonora.
Hvad angå kungars nycker
En flicka, från hvars barm
Man hennes älskling rycker!

Jonathan.
Mod, Leonora, mod!
Han kommer . . .

Leonora.
Hvem?

Drottningen.
Min son!

Kören.
Vi hämnat vår kung,
Vi räddat vår ära,
Vi heligt det svära,
Den pligt var ej tung.
På slätternas ljung

Vi trotsat de djerfva,
Dem krossat, förderfvat
Och hämnat vår kung.

N:o 18. Finale.

Leonora.
Han, hvars kula träffade i går
Den ädla elg, — hvad olycksdag!
Den bäste man på Ålands hela strand,
Han nu sitt brott med lifvet gälda skall,
Man vill ifrån mitt hjerta honom rycka.
O herre konung! O herre konung!
Af nåd förbarma dig,
Skänk mig min Jonathan!

Konungen.
Din bön beviljas.

Kör.
Konungens nåd
Har lagens bila hejdat.
Vist är hans råd,
Och må hans namn bli frejdadt!

Leonora.
Lycka och lif
Hans nåd åt oss beskärde.

Jonathan.
Mer än ett lif:
Det som ger lifvet värde.

Kören.
Konung, vi tacke dig.

Jonathan och Leonora.

Konung, vi prise dig.
Skyddande hamn
Skall nu vår kärlek finna.
Der skall ditt namn
I våra hjertan brinna.

Kören.

Konung, vi tacke dig etc.

Kungen.

Tack, Leonora, tack! Jag tror på menskor åter!

Kören.

Konungens nåd
Har lagens bila hejdat.
Vist är hans råd,
Och må hans namn bli frejdadt!

Horn.

Ett rykte sällsamt, ja otroligt,
Har sagt hans majestät af bofvar fången.
Vi skyndat hit, att sjelf oss öfvertyga
Och glädas att vår kung se oskadd här.

Reutercrantz.

Hvad ser jag! Denne man, till döden dömd,
Står fri vid sidan af sin kung!

Kungen.

Jag vill det.
Hans brott jag glömt. Hans straff jag efterskänkt.

Horn.

Ers majestät, tillåt mig att erinra,

Att lagen honom dömt. Omyndig än,
Ers majestät ej äger att benåda.

Drottningen.

Gref Horn, vi länge glömt, båd' jag och ni,
Att äfven kungabarn till ålder komma.
Man mognar tidigt under kronans tyngd,
Och hvad i år än brister kan ersättas
Af kungligt sinne och af manlig håg.
Er kung ej neka kronans skönsta ära,
När — märk, gref Horn! — han vill blott den begära.

Deklamation med musik.

Kungen.

På Åland slutad nu är kungens jagt;
Till statens värf oss låtom återvända.
Men förrn vi lemna denna sköna trakt,
Der troget folk kring thronen håller vakt,
Låt ett farväl oss än till Finland sända.

O Finland, mina fäders arfvelott,
Som blödt för dem, som stridt för dem med ära,
Som städse lidit och försakat blott,
Men aldrig knotat, svikit och förrådt,
Du står din unge konungs hjerta nära.

Jag älskar dig! Vill Gud, att jag en dag
I frid här mina fäders ärfda krona,
Jag svär att värna dig med rätt och lag,
Och denna arm, opröfvad än och svag,
Skall läka dina sår, din nöd försona.

Hvad öden ock för dig må randas än,
Bli trofast, som du var, i fröjden, smärtan!

Vid Gud, din kung skall gälda det igen!
Det är min ed. Välan, så rista den
I dina hälleberg och dina hjertan.

Horn.

Nu låt oss gå ombord!

Kungen.

Ett högt farväl åt Finland!

Kören.

Och ila vi bort från Finlands strand,
Det älskade land, det dyra land,
Så helsa vi högt dess blomstrande skär,
Så lemna vi minnen och hjertan der.

Och lefve du fritt och sällt och gladt,
Du älskade land, vårt hjertas skatt!
Högt stige vår bön mot himmelens rand.
För dig, för dig, o vårt fosterland!

Kör.

Farväl! Farväl!

Pris: 50 penni.

ÅBO AKADEMIS BIBLIOTEK
31/1262
B-SERIEN